

Dosarul nr. 2ra-752/23
2-21190355-01-2ra-29052023

Prima instanță: Judecătoria Cahul, sediul Central (jud.: D. Bosîi)
Instanța de apel: Curtea de Apel Cahul (jud.: G. Vavrin, N. Bondarenco, S Pilipenco)

Î N C H E I E R E

31 ianuarie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componență:
Președinte, judecător
Judecători

Oxana Parfeni
Aliona Donos
Diana Stănilă

examinând admisibilitatea recursului declarat de Anatolie Gorea, reprezentat de avocatul Maxim Todorov,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Anatolie Gorea împotriva Liceului Teoretic „Ioan Vodă” din mun. Cahul și lui Constantin Chiciuc cu privire la anularea ordinului de sancționare disciplinară și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 01 februarie 2023 a Curții de Apel Cahul, prin care a fost admis apelul declarat de Constantin Chiciuc, casată parțial hotărârea din 01 iulie 2022 a Judecătoriei Cahul, sediul Central și emisă în partea casată o nouă hotărâre de respingere a pretenției,

c o n s t a t ă :

La 27 decembrie 2021, Anatolie Gorea, reprezentat de avocatul Maxim Todorov, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Liceului Teoretic „Ioan Vodă” din mun. Cahul și lui Constantin Chiciuc cu privire la anularea ordinului de sancționare disciplinară și repararea prejudiciului moral (f. d. 3-5).

În motivarea cererii de chemare în judecată, a indicat că prin ordinul nr. 203 din 30 noiembrie 2021 al directorului Liceului Teoretic „Ioan Vodă” din mun. Cahul, Constantin Chiciuc, dânsul a fost sancționat disciplinar cu avertisment pentru pretinsa abatere disciplinară de adresare a unor cereri sau înștiințări unor altor persoane decât conducătorul instituției.

În textul ordinului de sancționare disciplinară, s-a indicat că profesorul de informatică, Anatolie Gorea, absentează sistematic de la ore pentru a fi prezent la ședințele Consiliului municipal sau la ședințe de judecată, însă niciodată nu a depus o cerere oficială pe numele directorului instituției pentru a motiva absența de la serviciu.

Totodată, s-a specificat că Anatolie Gorea a prezentat doar o singură dată, la 17 noiembrie 2021, o înștiințare de la primărie, iar în celelalte cazuri s-a eschivat de a le prezenta.

Mai mult, Anatolie Gorea a adresat înștiințările despre absența de la serviciu directorului adjunct al liceului, Valeria Severin. Ulterior, atât aceasta, cât și membrii comisiei de etică care au examinat cazurile respective, i-au explicat lui Anatolie Gorea că directorul adjunct nu poate acorda zile libere plătite, deoarece, conform atribuțiilor sale de serviciu, nu este în drept să emită ordine. În pofida acestui fapt, Anatolie Gorea a refuzat să adreseze o atare cerere sau/și înștiințare directorului instituției, dar dorește ca ziua absentată să-i fie plătită. Astfel, reclamantul a refuzat să scrie sintagma director.

În opinia reclamantului, ordinul nominalizat este ilegal și urmează a fi anulat, or, din conținutul acestuia rezultă clar că directorul, Constantin Chiciuc, era în cunoștință de cauză cu toate înștiințările depuse la Liceul Teoretic „Ioan Vodă” din mun. Cahul.

Reclamantul a mai precizat că organizarea eficientă a activității interne a liceului cade în sarcina lui Constantin Chiciuc, în calitate de director, iar atunci când secretarul refuză înregistrarea înștiințării, acest fapt constituie un abuz, care urmează a fi cercetat de instanțele de judecată.

A accentuat că i-a oferit posibilitatea extrajudiciară directorului Constantin Chiciuc de anulare imediată a ordinului și repararea prejudiciului moral în sumă de 100 000 lei, însă a fost refuzat în anularea sancțiunii disciplinare.

A obiectat că în ordinul de aplicare a sancțiunii disciplinare, nu se face trimitere la nicio obligație stabilită prin lege, contract colectiv sau individual de muncă sau fișa postului.

Or, pentru aplicarea unei sancțiuni disciplinare, angajatorul urmează să constate întrunirea cumulativă a următoarelor condiții: fapta ilicită manifestată în acțiunea/inacțiunea de încălcare a disciplinei muncii (obligațiile stabilite de legislația muncii, contractul colectiv sau individual de muncă etc.); urmarea prejudiciabilă, adică prejudiciul material care a fost cauzat întreprinderii; legătura causală dintre faptă și urmare; vinovăția (sub formă de intenție sau imprudență).

În cadrul prezentei situații faptice, angajatorul nu a stabilit obligația care nu a executat-o Anatolie Gorea, precum și nu a specificat unde este prevăzută expres această obligație legală sau contractuală.

De asemenea, angajatorul nu a indicat în ce constă urmarea prejudiciabilă și prejudiciul concret cauzat și nici nu a probat existența legăturii cauzale dintre faptă și urmare, iar vinovăția nu există, întrucât nu s-a constatat de către angajator intenția sau imprudența în comiterea pretinsei abateri disciplinare.

De altfel, contrar prevederilor art. 208 din Codul muncii, în ordinul de aplicare a sancțiunii disciplinare nu se arată care normă de etică sau disciplinară a fost încălcată de către reclamant și unde este prevăzută această încălcare.

În drept, reclamantul Anatolie Gorea, reprezentat de avocatul Maxim Todorov, și-a întemeiat pretențiile în baza prevederilor art. 201, 202, 206 alin.

(1), 208 alin. (1), (2), 327 alin. (1), 329 alin. (1) din Codul muncii, art. 166, 167 din Codul de procedură civilă.

Reclamantul Anatolie Gorea, reprezentat de avocatul Maxim Todorov, a solicitat admiterea acțiunii, anularea ordinului nr. 203 din 30 noiembrie 2021, emis de directorul Liceului Teoretic „Ioan Vodă”, prin care Anatolie Gorea a fost sancționat disciplinar cu avertisment, pentru pretinsa abatere disciplinară de adresare a unor cereri sau înștiințări unor alte persoane decât conducătorul instituției, repararea din contul Liceului Teoretic „Ioan Vodă” și al lui Constantin Chiciuc a prejudiciului moral în mărime de 100 000 de lei, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 01 iulie 2022 a Judecătoriei Cahul, sediul Central, a fost admisă parțial acțiunea.

S-a anulat ordinul nr. 203 din 30 noiembrie 2021, emis de directorul Liceului Teoretic „Ioan Vodă” din mun. Cahul, prin care Anatolie Gorea a fost sancționat disciplinar cu avertisment.

S-a încasat de la Liceul Teoretic „Ioan Vodă” din mun. Cahul, în beneficiul lui Anatolie Gorea, suma prejudiciului moral în mărime de 2 000 de lei (f. d. 31, 36-42).

În argumentarea soluției emise, instanța de fond a reținut că, din motivarea ordinului nr. 203 din 30 noiembrie 2021 și înștiințările din data de 13 septembrie 2021, 17 septembrie 2021, 17 noiembrie 2021, 23 noiembrie 2021, Alexandru Gorea a adus la cunoștința administrației Liceului Teoretic „Ioan Vodă” din mun. Cahul despre absența de la orele de serviciu, pe motiv că se află la ședința de judecată sau la ședințele Consiliului municipal Cahul, dând eficiență prevederilor art. 81 alin. (3) din Codul muncii.

Totodată, prima instanță a constatat că ordinul nr. 203 din 30 noiembrie 2021 cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare, nu conține expres temeiurile care au stat la baza stabilirii sancționării respective a reclamantului Gorea Anatolie, or, sancțiunea disciplinară aplicată urmează a fi individualizată în raport cu gravitatea abaterii disciplinare, luându-se în considerare împrejurările în care a fost comisă fapta, gradului de vinovăție și consecințele abaterii disciplinare.

Mai mult, instanța de judecată a statuat că pentru aplicarea unei sancțiuni disciplinare, angajatorul urmează să constate întrunirea cumulativă a următoarelor condiții: fapta ilicită manifestată în acțiunea/inacțiunea de încălcare a disciplinei muncii (obligațiile stabilite de legislația muncii, contractul colectiv sau individual de muncă etc.), urmarea prejudiciabilă, adică prejudiciul material care a fost cauzat întreprinderii, legătura causală dintre faptă și urmare, precum și vinovăția (sub formă de intenție sau imprudență).

Or, având în vedere înștiințările din data de 13 septembrie 2021, 17 septembrie 2021, 17 noiembrie 2021, 23 noiembrie 2021, prin care reclamantul își motivează absența sa de la serviciu, este incertă concluzia angajatorului privind vinovăția reclamantului și concluzia privind individualizarea sancțiunii disciplinare aplicabile salariatului.

În aceeași ordine de idei, instanța de judecată a evidențiat că înștiințările reclamantului despre imposibilitatea prezentării la orele de curs, erau depuse pe numele directorului adjunct, care avea atribuția de a remite înștiințările potrivit competenței, adică directorului instituției, or, lipsa organizării corespunzătoare a corespondenței de intrare nu poate fi pusă în sarcina reclamantului și, cu atât mai mult, sancționarea disciplinară a acestuia.

Cu privire la pretenția de reparare a prejudiciului moral, în corespundere cu principiile compensării echitabile și rezonabile a acestuia, instanța de judecată a considerat necesar de a admite parțial pretenția reclamantului și a încasa din contul angajatorului suma de 2 000 lei cu titlul de prejudiciu moral, cuantum care, în opinia instanței, va aduce o satisfacție echitabilă reclamantului.

La 18 iulie 2022, cu respectarea termenului prevăzut la art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Constantin Chiciuc a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii din 01 iulie 2022 a Judecătoriei Cahul, sediul Central, iar la 29 august 2022, Constantin Chiciuc, reprezentat de avocatul Vasile Șoitu, a prezentat apelul motivat, prin care a solicitat admiterea acestuia, casarea integrală a hotărârii primei instanțe și compensarea cheltuielilor de judecată (f. d. 34, 57-61).

Prin decizia din 01 februarie 2023 a Curții de Apel Cahul, a fost admis apelul declarat de Constantin Chiciuc, casată parțial hotărârea din 01 iulie 2022 a Judecătoriei Cahul, sediul Central, în partea reparării prejudiciului moral, cu emiterea în această parte a unei noi hotărâri, prin care a fost respins ca fiind neîntemeiat capătul de cerere înaintat de Anatolie Gorea privind încasarea de la Liceul Teoretic „Ioan Vodă” a prejudiciului moral.

În rest, hotărârea din 01 iulie 2022 a Judecătoriei Cahul, sediul Central, a fost menținută (f. d. 85, 86-96).

Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că prejudiciului moral nu a fost confirmat printr-un suport probatoriu care să demonstreze că aplicarea sancțiunii disciplinare sub formă de avertisment scris ar fi afectat modul normal de viață al reclamantului, toate argumentele în vederea susținerii prejudiciului moral purtând un caracter pur declarativ, care se rezumă la reiterarea normelor care prevăd repararea unui astfel de prejudiciu.

Instanța de apel a ținut să accentueze că sarcina probării prejudiciului moral îi revine reclamantului și se apreciază individual în fiecare caz, cu luarea în considerare a argumentelor ambelor părți în proces.

Mai mult, în opinia instanței de apel, în cazul de față, o satisfacție echitabilă ar constitui însuși faptul anulării ordinului de sancționare disciplinară.

La 20 aprilie 2023, prin intermediul oficiului poștal, Anatolie Gorea, reprezentat de avocatul Maxim Todorov, a declarat recurs împotriva deciziei din 01 februarie 2023 a Curții de Apel Cahul, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe (f. d. 99-100 verso).

În motivarea recursului, a indicat că daunele morale suportate de către acesta, în urma emiterii ordinului de sancționare disciplinară, constau în atingerea

adusă valorilor care definesc personalitatea umană, valori care se referă la existența fizică a omului, la sănătatea și integritatea corporală, la cinste, demnitate, onoare, prestigiu profesional și alte valori similare.

A menționat că, fiind profesor de matematică în cadrul unui liceu notoriu din mun. Cahul și având un stagiu de muncă impunător, aplicarea sancțiunii disciplinare i-a afectat reputația în fața colegilor, elevilor și a corpului de părinți.

Or, însăși contestarea acțiunilor angajatorului în instanța de judecată, într-un oraș mic, i-a cauzat stare de rușine, stres, umilire, fiind pus în situația de a-și demonstra nevinovăția în fața publicului larg, în situația în care a respectat cu strictețe disciplina muncii și nu a încălcat normele de etică și de morală.

A precizat că instanța de fond just a ținut cont de natura dreptului încălcat al acestuia, și anume a dreptului la muncă, astfel, în termenii Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor și Libertăților Fundamentale ale Omului, este necesară achitarea unei satisfacții echitabile pentru prejudiciul moral suferit.

La 31 mai 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa lui Constantin Chiciuc și Liceului Teoretic „Ioan Vodă” pentru notificare copia recursului declarat de către Anatolie Gorea, reprezentat de avocatul Maxim Todorov, explicându-le dreptul de a depune referință (f. d. 105).

Până la examinarea admisibilității recursului, în adresa Curții Supreme de Justiție referințe nu au parvenit.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Dispozitivul deciziei Curții de Apel Cahul a fost pronunțat public la 01 februarie 2023 (f. d. 85).

Din materialele cauzei, rezultă că copia deciziei motivate a instanței de apel a fost recepționată de către Anatolie Gorea și de reprezentantul acestuia, avocatul Maxim Todorov, la 05 aprilie 2023 și, respectiv, 06 aprilie 2023, fapt confirmat prin avizele poștale de recepție (f. d. 108, 109).

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că, în speță, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în interiorul termenului legal, întrucât cererea de recurs a fost depusă la 20 aprilie 2023 (f. d. 101).

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră oportun de a învedera că, prin Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare 18 august 2023, cu excepția art. IV, V pct. 1-9 și 11-16 și art. VII – 01 septembrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 318-321 art. 570 din 18 august 2023, au fost introduse modificări în Codul de procedură civilă, inclusiv la capitolul XXXVIII – Recursul, secțiunea a 2-a, recursul împotriva actelor de dispoziție ale curților de apel.

Conform art. XI alin. (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la

data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursurilor.

În această consecvență, se deduce că admisibilitatea recursului declarat de către Anatolie Gorea, reprezentat de avocatul Maxim Todorov, împotriva deciziei din 01 februarie 2023 a Curții de Apel Cahul, va fi examinată în baza temeiurilor stipulate în redacția art. 432 din Codul de procedură civilă în vigoare până la 01 septembrie 2023.

Examinând admisibilitatea recursului, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la art. 440 din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs depusă de către Anatolie Gorea, reprezentat de avocatul Maxim Todorov, este inadmisibilă, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă (în redacția în vigoare la data depunerii cererii de recurs).

În conformitate cu prevederilor art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă (în redacția în vigoare la data depunerii cererii de recurs), părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procesual.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Verificând motivele de casare, invocate în recurs de către Anatolie Gorea, reprezentat de avocatul Maxim Todorov, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că acestea nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, deoarece se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel și nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, verificând din oficiu, existența circumstanțelor expuse în art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, și anume dacă au fost săvârșite alte încălcări decât cele indicate ce ar constitui temei de declarare a recursului în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau dacă instanța de apel a apreciat probele arbitrar, sau dacă ar exista erori comise ce ar duce la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, nu a depistat.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că recursurile exercitate conform Secțiunii a II-a au caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Totodată, potrivit jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posedă puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursul declarat de către Anatolie Gorea, reprezentat de avocatul Maxim Todorov, conține obiecții de fapt și de drept, similare celor expuse anterior în cadrul examinării cauzei, care au fost analizate de către instanța de apel, fiind apreciate corespunzător. În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentului la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în apel, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă. Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor factice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului presupune nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate instanței de apel și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici.

Drept urmare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că argumentele invocate de către recurent nu pot constitui temei de admisibilitate a recursului, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, și, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

În astfel de circumstanțe, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează de a aprecia recursul declarat de către Anatolie Gorea, reprezentat de avocatul Maxim Todorov, ca fiind inadmisibil.

Conform celor expuse, în temeiul art. 431 alin. (1) și (2), art. 433 lit. a), 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Anatolie Gorea, reprezentat de avocatul Maxim Todorov, împotriva deciziei din 01 februarie 2023 a Curții de Apel Cahul.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Oxana Parfeni

Judecători

Aliona Donos

Diana Stănilă